

3. 10. 2001

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Trestní odpovědnost fyzických osob za právnické osoby

České trestní právo nezná trestní odpovědnost právnických osob, ale trestně odpovědné mohou být individuální fyzické osoby jednající za právnickou osobu. Právní úprava této otázky je obsažena v ustanoveních občanského a obchodního zákoníku. Podle trestního zákoníku se pak účastenství na trestném činu zásadně trestá jako pachatelství. (Toto téma je součástí praktické příručky <A id=1 target=_blank

href="http://www.dashofer.cz/asp/produkty/pravo_rizeni/prirucky/nep/index.asp">Nedobytné pohledávky)

Trestní odpovědnost fyzických osob za právnické osoby

(Toto téma je součástí praktické příručky [Nedobytné pohledávky](#).)

České trestní právo nezná trestní odpovědnost právnických osob, ale trestně odpovědné mohou být individuální fyzické osoby jednající za právnickou osobu. Právní úprava této otázky je obsažena v ustanoveních občanského a obchodního zákoníku. Podle trestního zákoníku se pak účastenství na trestném činu zásadně trestá jako pachatelství.

Osoby jednající za právnickou osobu

Právní úprava této otázky je obsažena v občanském (§ 20, § 22) a obchodním zákoníku (§ 13 a násl.). S vědomím určitého zjednodušení je možno fyzické osoby oprávněné jednat za právnické osoby vymežit takto:

- fyzické osoby jako statutární orgány (např. členové představenstva),
- zástupci (včetně prokuristy a vedoucího organizační složky podniku),
- jiní její pracovníci nebo členové, pokud je to stanoveno ve vnitřních předpisech, nebo je to vzhledem k jejich pracovnímu zařazení obvyklé.

Trestní odpovědnost fyzických osob - jednotlivců

Fyzické osoby jednající jménem právnických osob mohou naplnit znaky trestného činu pouze, jestliže půjde o výrazné vybočení (exces) ze svěřených práv a uložených povinností, ať již na základě zákona

či smlouvy nebo vyplývající z vnitřních předpisů právnické osoby. Některé ustanovení zvláštní části trestního zákona vyžadují k naplnění skutkové podstaty trestného činu, aby pachatel měl zvláštní vlastnost, způsobilost nebo postavení (např. dlužník v § 256a, konkursní věřitel v § 266b apod.).

Trestní odpovědnost fyzických osob jako členů kolektivního orgánu

Pokud by byl trestný čin založen jednáním v podobě rozhodnutí kolektivního orgánu (představenstvo, valná hromada apod.), pak budou trestně odpovědné ty fyzické osoby, které na daném rozhodnutí participovaly, třeba i všichni členové kolektivního orgánu. Zvláště paradoxní situace může nastat u valné hromady akciové společnosti, která může mít i stovky akcionářů.

Vedle trestní odpovědnosti jen fyzické osoby nebo jen členů kolektivního orgánu, mohou nastat i případy, kdy půjde o trestní odpovědnost fyzické osoby spolu s trestní odpovědností členů kolektivního orgánu (např. protiprávní rozhodnutí učiněné fyzickou osobou jako statutárním orgánem podléhá schválení kolektivním orgánem). Většinou půjde o některou z forem účastenství na trestném činu (zejména návod nebo pomoc). Jen výjimečně by mohlo hlasování kolektivního orgánu naplnit znaky skutkové podstaty samotného trestného činu (schvalování trestného činu podle § 165 TrZ.).

V případě, že k jednání představenstva je podle stanov třeba předchozí souhlas dozorčí rady a dozorčí rada by dala souhlas k jednání, jež naplňuje znaky skutkové podstaty trestného činu, byli by trestně odpovědní členové dozorčí rady, kteří hlasovali pro udělení souhlasu, a to jako účastníci na trestném činu ve formě návodu k trestnému činu. Účastenství na trestném činu se zásadně trestá jako pachatelství.

Trestní odpovědnost realizátorů protiprávních rozhodnutí

Jde o případy, kdy fyzická osoba jedná na základě protiprávního rozhodnutí statutárního orgánu a svým jednáním naplní znaky některého trestného činu. V těchto případech se nelze omlouvat tím, že realizátor byl pouze vykonavatelem schváleného rozhodnutí, pokud věděl (nebo v některých případech sice nevěděl, ale vědět měl a mohl), že se výkonem rozhodnutí může dopustit trestného činu.

Další podrobnosti naleznete v příručce [Nedobytné pohledávky](#) z produkce nakladatelství právnické a manažerské literatury [Verlag Dashöfer, s.r.o.](#)

Další články:

- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)
- [Novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob](#)